N:o 6. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Kammakaregatan 50, n. b. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 16 Mars 1895. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.) | 15. Årg.

Francesco d'Andrade.

Det gästspel, hvarigenom ofvannämnde berömde konstnär för närvarande illustrerar våra operaföreställningar, ger anledning till att här framställa hans bild, helst som flere af våra läsare icke haft tillfälle att lära känna den af porträtt åtföljda biografiska uppsats om konstnären, som för fyra år sedan vid hans första gästspel här i Stockholm stod införd i denna tidning. En utförligare resumé af denna uppsats anse vi öfverflödig; några små notiser om konstnärens person och verksamhet må dock här följa.

Francesco d'Andrade är född i Lissabon, efter uppgift omkring 1860, son af en ansedd jurist, och egnade sig sjelf först åt juridiska banan. Emedan fadern var deltagare i och sedan ledare af en teateraffär, fick den unge Francesco tidigt göra bekantskap med teatern, som allt mer fängslade honom, och han beslöt då att utbilda sina musikaliska och dramatiska anlag. 1881 reste han till Milano och studerade der för de bästa lärare samt debuterade i San Remo den 23 december 1882 med framgång som Amonasro i »Aida». Studierna fortsattes och året derpå reste han med ett italienskt operasällskap och sjöng i Italien, Spanien och Portugal, vidare i Ryssland och sommaren 1885 på Coventgardenteatern i London, der han sedan ofta sjungit under säsongen. I april 1889 sjöng d'Andrade på Krolls teater i Berlin Figaro och Rigoletto och var med ett slag blifven en magnet för Berlins publik. Än större framgång beredde honom hans don Juan. Kritiken yttrar härom: »Hela operan framträdde i ett klarare ljus, ty det verkligt ridderliga och den eldigt temperamentfulla naturen hos titelhjelten förlänade hela verket den riktiga belysningen. Efter denna debut i Berlin kunde han räkna Tyskland bland sina eröfringar. Han har der i alla större städer firat triumfer som dramatisk sångare af första rang; hans vackra,

Francesco d'Andrade.

Ignaz Lachner.

omfångsrika och förträffligt skolade baryton (han sjöng till och med en gång Fra Diavolo i Moskwa vid ett tenormankemang), hans behagliga yttre, nobla, intelliganta naturel, allt förenadt gör honom till en lyrisk artist af hög rang. Bland hans omkring 50 roler må utom de redan uppräknade nämnas: Nelusko i »Afrikanskan», Luna i »Trubaduren», Nevers i »Hugenotterna», grefven i »Figaros bröllop», Telramund och Wolfram i Wagners operor, Tonio i »Pajazzo» m. fl. operor äfven af Gounod, Bellini, Bizet, Donizetti, Herold, Massenet, Ponchielli. På senaste år har han i Tyskland sjungit några partier på landets språk, såsom vi äfven fått höra under hans nuvarande gästspel här. Som konsertsångare har han i Tyskland ofta låtit höra sig, så på Gewandhaus-konserten i Leipzig sistlidne 14 februari, då han hyllades med entusiastiskt bifall.

Signor d'Andrade kom på uppmaning af konstvännen Theodor Blanch till Stockholm först i september 1891 och sjöng här då don Juan, Figaro och Rigoletto; återkom sedan 1893 i maj, då han utom de förstnämnda rolerna sjöng Tell och Jago i Verdis »Otello». Vid hans uppträdande som Tell sistnämnda år blef han efter andra akten i operan af konung Oscar i k. foyern dekorerad med Vasaorden.

För konstnärens gästspel å k. operan denna gång redogöres på ett annat ställe i denna tidning. I allmänhet kan sägas, att detsamma visar en fulländning, som intygar om ständigt fortgående utveckling och ställer signor d'Andrade på höjden af konstnärlighet.

Ignaz Lachner.

Det är en af vår kungl. operas kapellmästare, som med Ignaz Lachner gick ur tiden den 24 sistlidne februari, då han i Hannover vid 87 års ålder skattade åt förgängelsen. Hos oss är det ej många af den nu lefvande generationen, som har honom i minne, ty det är mer än trettio år sedan han stod på dirigentpallen i vår operaorkester.

Ignaz Lachner föddes i Rain (Bayern) den 11 september 1807, den andre i ordningen af tre musikaliskt begåfvade bröder, af hvilka den äldste Franz († 1890) är mest betydande. Den yngre Vincent († 1893) var liksom bröderna kapellmästare och tonsättare. Ignaz Lachner blef jemte sina öfriga åtta syskon af fadern tidigt undervisad i musik med sådan framgång, att han redan som åttaårig gosse i sin hemtrakt gaf konserter på violin och piano. Understödd af ädla menniskovänner besökte han från tolfte året gymnasiet i Augsburg och hade bland andra till skolkamrat den blifvande kejsaren Napoleon III, hvilken då såsom grefve Saint-Leu vistades derstädes. Under sitt fyraåriga uppehåll der fick Lachner äfven undervisning i violin af Neugebauer, i piano af Keller och i komposition af domkapellmästaren Witschka. På sin broder Franz' uppmaning kom han till München och blef anställd som violinist vid Isarthorteaterns orkester samt fullkomnade sig der under Molique, så att han ånyo kunde uppträda offentligt med stor framgång. Hans ställning var dock bekymmerfull, och han följde derför gerna sin broder Franz till Wien. Denne skaffade honom plats som orkestermedlem och repetitör vid Kärntnerthorteatern, öfverlät på honom sin organistbefattning vid evangeliska kyrkan och undervisade honom ytterligare i komposition. 1825 blef han vice kapellmästare och flyttade 1831 till Stuttgart såsom musikdirektör och sånglärare vid k. teatern. I samma egenskap slog han sig 1842 ned i München, verkande vid sidan af brodern Franz, som sedan 1836 der var hofkapellmästare. I elfva år stannade han här, till dess han 1853 blef förste hofkapellmästare vid Stadtteatern i Hamburg.

År 1858 kallades han efter Foronis död till operan i Stockholm såsom hofkapellmästare och instruktör för sångscenen, hvilka befattningar han skötte från 1 oktober 1858 till 1 juli 1861. Som det säges skulle Ignaz Lachner af misstag blifvit kallad hit i stället för sin bror Franz. Här var han emellertid, efter hvad man vet, värderad och omtyckt, men trifdes ej rätt, enligt sägen på grund af motstånd från ett kotteri, som ansåg honom favorisera tyskar*. Han lemnade nu Sverige sistnämnda år och flyttade till Frankfurt am Main, der han tjenstgjorde som förste kapellmästare till 1875, högt aktad såsom dirigent, kapellmästare och tonsättare likasom för sina personliga egenskaper. Nyssnämnda år firade han sitt femtioårsjubileum som kapellmästare och drog sig sedan undan till privatlifvet.

Äfven Ignaz Lachner var en skicklig musiker, om ej lika ansedd tonsättare som brodern Franz. Några af hans sånger samt operan *Loreley* (München 1846) hafva särskildt vunnit bifall. Denna opera föregicks af *Der Geisterthurm* (1837) och *Die Regenbrüder*, båda gifna i Stuttgart, men utan större framgång på grund af libretternas brister. Omtyckt blef äfven hans musik *Alpenscenen* (t. ex. 's letzte Fensterln) samt hans sång »Ueberall du» med piano och obligat horn. I Stockholm skref han musik till Oskar I:s begrafning; en präktig sorgmarsch ur denna må särskildt framhållas. Likaledes skref han musik till Karl XV:s kröning, hvarur en ståtlig marsch utkom här i fyrhändigt arrangement. Vidare skref han i Stockholm melodramer till en epilog för Oskarsdagen 1859, hvarjemte han omarbetade instrumenteringen i den samma år återupptagna operan »Gustaf Vasa» af Naumann. Öfriga kompositioner af Lachner bestå i baletter, melodramer, entreakter, messor, symfonier, stråkqvartetter, 4 pianotrior samt sonater, konsertsaker för flere instrument m. m. Af dessa kompositioner må särskildt nämnas en *Prissonat* för 4 händer, *2 Lieder* (op. 40) »Bella Rosa» och »Ständchen», *Drei Sonatinen* für 3 viol., *Amusement musical* (op. 91) 6 pianostycken; *Morceaux de salon* (op. 93) för violin och piano (Nocturne, Tarantella, Danse des Matelots).

Ignaz Lachner blef 1858 inrikes- och 1861 utrikes ledamot af k. Musikaliska akademien och var äfven innehafvare af Vasaorden.

* Dessa uppgifter, likasom det hufvudsakliga i denna uppsats, härleda sig från dr Adolf Lindgrens bok »Svenska hofkapellmästare» 1782—1882, ett bidrag till operahusets hundraårsminnen; en omredigerad sammanfattning af biografier med porträtt, förut införda i denna tidnings årgång 1882, jemte tillägg af dåvarande hofkapellmästares bilder och lefnadsteckningar.

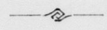

En operaföreställning och en recension för 105 år sedan.

I *Stockholms Posten* nr 18 för den 23 januari 1790 läser man följande artikel, som upptager tre fjerdedelar af hela det lilla qvartnumret och som ej är utan sitt intresse för vår tid. Efter ett par rader, meddelande tiden för solens och månens uppgång sagde dag, följer den så lydande artikeln, i det närmaste återgifven med den tidens stafning. I stället för den deri använda fetare tryckstilen ha vi användt kursiv.

Förleden Onsdag upfördes första gången, på *Swenska Comiska Theatern*, *Syrinx*, eller den uti *Wass förwandlade Wattu-Nymphen*, *Opera-Comique* i 3 Acter. — Denna Piece förtjenar, i afseende på sin höga ålder, at anses såsom ny. Den lär i sit slag wara den första som blifwit gifwen här i Landet. Detta skedde 1747 den 20 Maj, på fordna Bollhuset, eller nu så kallade mindre Kongl. Theatern. Man hade wäl redan på 1730 talet sett Swenska skådespel upföras, äfwen sådane som woro blandade med sång, men ingen fullkomligen Lyrisk Piece, hel och hållen i musik, och med recitativer, lär ännu warit känd. Det bör för Witterhetsälskare wara et nöje, at

mäta de framsteg, som Lyriska Dramen i wåra tider gjort, med swagheten af dess uphof. Det lärer ock hafwa warit förnämligast ur det skälet som Directeuren för det nu warande Comiska Spectaklet återkallat *Syrinx* på sin Theater. Han har dock derwid funnit nödigt at göra en och annan förändring, i anseende til verserne, och at borttaga de ställen som alt för mycket skulle stöta wåra tiders smak. Likaså har musiken undergått wissa förbättringar af Hr Concertmästaren *Zander*. Ämnet till denna Piece är tagit, som man finner, ur Mythologien. Syrinx, en Wattu-Nymph, älskad af Pan, flyr honom länge, men ändteligen upsökt, och i fara at med wåld twingas samtycka til hans önskan, kastar hon sig i wattnet, drunknar och förvandlas til en Wass, som Guden uphämtar, och, underwisad af kärleken, deraf förfärdigar den första "Fleut". Af detta ämne har Författaren, afledne *P. Lindahl*, på sin tid känd som en god Acteur, hälst i Arlequinsroller, och som Öfwersättare af en mängd Theaterstycken, sökt att tilskapa en Piece i 3 Acter, hwilka dock hwarken åtskiljas genom ombyte af decorationer, emedan Theatern ständigt föreställer en skog, icke heller genom någon actionens hwila, utan blott, som det tyckes, at få Scenerne delta i 3 lika delar. Marchen är denna, då man följer den tryckta Piecen, oförändrad til verser och innehåll: *Astrild* inkommer på Theatern, finner *Syrinx* såfwande i Fonden, skjuter på henne en blypil och flyr sin kos. *Syrinx* upwaknad, saknar sin wän, *Cloris*, som gått at drifwa sina får i skuggan, men infinner sig i detsamma. De instämma båda i en *Duette* till Dianas lof. *Arlequin*, under skepnad af en Satyr, kommer nu som Ambassadeur från Pan at förklara *Syrinx* Gudens kärlek. *Han swär*, säger Arlequin, *han swär wid sina horn, at du skall bli hans hjertekorn.* *Syrinx* swarar härpå med förakt i en *Arioso*, som slutar med dessa vers: — *Låt man Pan förstå, fast han är Drott i skogen, kan han wäl saklöst gå, och trösta sig på krogen* — Hwarpå *Arlequin* swarar: *Adieu madame! thet råd ni gaf skall riktigt bäras fram.* — Häri håller han också ord; ty när flickorna gått, och *Pan* med *Faunus* inkommit, swarar han den förre på dess tilspörjande om *Syrinx* swar, at det lydt så här:

"Tin Herre, som jag hörer,
Han är en gammal tok;
Och Tu, som budet förer,
En oförskämder slok.
Hwartil skull jag wäl bruka
Et stycke ruttit trä,
En gammal krasslig kruka,
Et nöt, et hornefä".

Denna wackra declaration afhör Guden utan wrede, endast suckande öfwer sin träldom; och oaktadt *Faunus* råder honom at ge den sköna på båten, fortfar han dock i sin föresats at upsöka henne; och dermed ändas första Acten. I andra Acten eller *Öpningen*, som man förr brukade säga, kommer först herden *Philemon* och sedan Guden *Sylvanus* at förklara *Cloris* deras kärlek. *När will Tu, täcka själ, mig lyckliggöra?* frågar den förre, och herdinnan swarar; at det skall ske wid bergningstiden; men när *Sylvanus* kommer efter, blir han ej bättre emottagen än *Pan* af *Syrinx*: *Hwart sen?* swarar hon til hans kärleksförklaring, *hwart sen? ser tu wäl ut, at kunna öma hjertan röra? Tu borde weta hut.* (Detta och andra dylika uttryck hafwa blifwit uteslutne wid Piecens förnyade representation). *Sylvanus*, som tycker at detta skämt går nog långt, blir förifrad härwid; och då han uptäcker at *Philemon* är hans rival, lyfter han sin klubba, och hade redan skickat den *lumpna hunden*, som han säger, in i andra werlden, om icke *Arlequin* ganska à propos hunnit komma emellan, och frälsa hans lif med sit lyckliga infälle at *Philemon ej ännu fått sit afskedspass.* Sedan han öfwertalt *Pan* at afstå från en kärlek, *hwars segerlön lätt kunde blifwa et par horn*, gå de båda sin wäg, och *Syrinx* tilbakakommer. Hon beklagar sig nu för sin wän och dess älskare öfwer *Pans* ouphörliga förföljelser. De blifwa honom warse, och fly wid hans annalkande. Han deremot, som en ganska trög och senfärdig förföljare, ställer sig der at sucka bort tiden, och at afhöra de målningar den nyss så illa afspisade *Sylvanus* behagar gifwa på Fruntimrens caracter. *The äro alla*, säger han, *skurna af et stycke, och i mit tycke et sammanhang af högmod, swaghet, list och swek.* Deremot tar *Arlequin* det wackra könets parti, och swarar *Sylvanus*: *Jag undrar ej, at Tu på könet så förargar Tig; Ty swartsjuk, grym och plumper som en bonde, Tu kunde med tin påk skrämt bort hin onde.* Änteligen påminner sig åter *Pan*, at han gått ut för at upsöka *Syrinx* och ber alla sina följeslagare deri wara honom behjelpelige. Andra Öpningen slutas — Tredje Öpningen, lik den andra, som war lik den första, wisar samma rum, der samma personer hålla samma tal. *Pan* berättar at han råkat sin sköna, at han fattat i hennes slöja, men stupat på en sten, som låg honom i wägen. *Faunus* afråder honom å nyo från sin kärlek, och nyttjar derwid uttryck som kanske förtjenar at anmärkas, emedan det förekommer i den nyaste af wåra Operor: *Bemöt föraktet med förakt.* (Hof-Damernes Chor i Gustaf Adolph och Ebba Brahe) *Sylvan* berömmer sin *Cloris's* fägring, och liknar henne wid *sköna, gröna Alar;* men då han tar sig den friheten at uphöja henne på *Syrinxs* bekostnad, ger *Pan* honom en örfil, och befaller honom tiga. Ändteligen har *Arlequin*, som en mera *alerte* Jägare, hunnit upspana *Sgrinx*, berättar at hon nalkas och ber dem alla gömma sig bakom buskarne. De följa hans råd; och sedan hon kommit in och fått sjunga ut sin Aria för *Chloris* och *Philemon*, rusa de alla fram jämte *Pan*, som nu för första gången hörs förklara henne sin låga och börjar med dessa ord: *Ach skönsta säj, Hwad är hos mej, Som så förskräcker dej?* Förbittrad öfwer dess afslag, hotar han henne at sjelf löna sin kärlek. Hon ser då ej annan räddning, än at hasta til den närliggande stranden et störta sig i sjön, men förwandlas i detsamma til en upwäxande Wass. Der faller *Pan* in i en *Aria furioso*, och anmodar *Gastarne at hjelpa sig rasa.* *Astrild* nedstiger i en sky, berättar honom Nymphens undergångna förwandling, och at hon ännu hör honom til, allenast han *något litet ber Wäderguden at pusta in läten i wassens rör;* det will säga: han lär honom at af wassen förfärdiga den första pipa eller flöjt. *Pan* gläder sig, at åtminstone på detta sätt få med *Nymphen kyssar dela;* alla instämma en Chorus til hennes heder och dömma, af hennes öde at förwandlas til wass, at *man wandrar til Paradiset, när man går dit dygden leder.* Dermed slutas ock sista Öpningen. — Man lärer lätt finna at en Piece af dylik sammansättning, utan all action och alt intresse, der Personerne komma och gå, utan at weta hwarföre, göra nya Scener om de strax komma tilbaka, och nya Acter om de dröja något längre, der indelningen af Arier och Recitativer tycks ha den enda grund, at på Recitativet måste följa en Aria och på Arian et Recitativ; at en sådan Piece, ehuru god för sin tid, och oacktadt de rättelser som wid verserne blifvit gjorde eller möjligen kunna göras, icke nu kan behaga af annat skäl, än sin egenskap at ha warit den första i sit slag, och at wisa oss smaken för 40 år tilbaka. Det är redan förut sagt, at orden från början blifwit författade af Acteuren *Lindahl*. Musiken är sammanletad af åtskillige mästares arbeten och lämpad efter orden. De största Bas-Arierne för *Pan* äro af *Hendels* och Discant-Arierne för *Syrinx* af *Grauns* composition. En del af de smärre Arier och Duetter, samt Recitativerne uti gamla Partituret, äro af Organisten *Ohl*. Bland de Personer, som spelte i Piecen, då han gafs 1747, armärkas följande: *Astrild*, Mlle *Elisabeth Lillström*, sedan Fru Assessorskan *Olin*, som då, endast et Barn på 7:de året, redan wann allmänt bifall, och röjde den talang som en gång skulle pryda en större Theater, och bereda henne et rum bland sin tids förnämsta Sångerskor. *Arlequins* role speltes af Auctorn, den ofwannämde *Lindahl*; *Sylvans* af Hr Trundman; han lär wara densamme, som wunnit odödlighet genom den gladaste bland Sweriges Skalder, i dess så allmänt bekanta Riddarslag. *Philemon*, Hr *P.*

Stenborg, Fadern, och *Chloris*, M:le *Enbeck*, sedermera Fru Löfblad, som än i dag spelar på Comiska Theatern — Bland dem, som nu spelte wid Piecens upförande å nyo, har unga Herr *Annerstedt*, i Astrids role, blifwit mycket applauderad. Bägge hans Arier äro componerade af Hr *Zander* *. I allmänhet har man märkt, hvad som lätt kan wäntas, at den här och der tillagde moderna musiken gjort mästa nöjet. Dock har äfwen M:le *Säfström* i Arian *Hjelpen mig mitt öde sörja* etc. wunnit bifall. Bas-Arierne för *Pan* lära warit nog låga för Hr *Lundbergs* röst. Recitativerne i allmänhet tycktes föga behaga. Wid kläderne har man anmärkt, at de förnämste Skogsgudarne och i synnerhet *Pan* icke åtskiljt sig nog från sitt betjenande medfölje. Likaså, at hos *Syrinx* man ej wäl kunnat igenkänna costumen af en Wattunymph. *Arlequins accoutrement* med en Tigerhud ofwanpå sin wanliga drägt, tycks ej heller warit lycklig. Sluteligen får man uprepa, at som afsigten med denna Operas å nyo upförande förmodeligen warit, at behaga Amateurer, och den således är ämnad, at som et gammalt minnesmärke blott då och då wisas, så är det allenast ur denna synpunkt, som hwar och en billig åskådare bör dömma den. Kanske hade det ock i detta afseende warit bäst, om ingen förändring skett från det gamla, hwarken i orden eller Musiken. Emellertid lär man ej neka Spectaklets Directeur all tacksamhet för sitt bemödande at genom omwäxling söka roa alla classer af Spectateurer.

Efter denna artikel följer å sista sidan följande annonser, hufvudsakligen om Stockholms-teatrarne:

Spectakter.

På stora Kongl. Theatern. Nästa måndag d. 25 Januarii upföres *Alceste*, Opera i 3 Acter.

På Swenska Dramatiska Theatern. I dag Lördag den 23 Januarii upföres för 5:te gången: *Soliman II*, eller *De Tre Sultaninnorne*, Comedie i 3 Acter med Dans och sång; hwarefter gifwes, 9:de gången, *Den Ogrundade Swartsjukan*, Comedie i 2 Acter.

På Swenske Comiske Theatern: I morgon Söndag, *Emilie* eller *Den sällsynta Wänskapen* Comedie uti 3 Acter. Öfwersättning af en Anonyme. Derefter gifwes: *Det oförnuftiga Försöket.* Comedie uti 1 Act. Til slut blifwer: *Colin* och *Babet*, Lyrisk Comedie uti 2 Acter af Hr Carl Envallsson.

Til underdånig fröjdebetygelse öfwer Konungens Höga Födelsedag, har *Swenska Academien* offentelig sammankomst på stora Börssalen, i morgon Söndag den 24 Januarii kl. 5 eftermiddagen, hwartil EntréBilletter kunna erhållas hos Academiens Secreterare, Cancelli-Rådet *Rosenstein*.

I morgon Söndag d. 24 Januarii blifwer kl. half 11 om aftonen MasqueradBal uti nya Kongl. Operahuset. Billetter a 24 ss. säljas i Kongl. Theaterns Contoir, samt wid ingången på Norrmalms Torg.

Slutligen finner man i numret annons om att »Hos Bokhandlaren Utter, uti Huset N:o 70 i Stora Kyrkobrinken, hwarest Dagbladet Stockholms-Posten härefter utgifwes, kan på detsamma prenumereras med Twå Riksdaler för innewarande år». — »Nästa Måndag kl. 8 förm. utgifwes nästa Blad häraf.»

Fem »Notificationer» med petitstil afsluta bladet, fyra om »Til salu finnes», en om »Åstundas at Hyra».

Gamle Strauss.

I slutet af förra året, då Johan Strauss den yngre firade sitt femtioårsjubileum, räknadt från hans första offentliga framträdande som dirigent och komponist, meddelade vi hans porträtt och biografi. Om hans berömde fader, Johan Strauss den äldre, hade vi då ej tillfälle att nämna så mycket. Sonen Johan har emellertid meddelat sig om honom i en skiss, som publicerades med anledning deraf, att den stora förläggarefirman Breitkopf & Härtel i Leipzig 40 år efter hans död utgaf en stor och prydlig upplaga af danskomponisten Johan Strauss' d. ä:s samlade verk. Denne var född den 14 mars 1804 i Wien och dog derstädes den 25 september 1849.

Sonen yttrar sig nu om fadern på följande sätt i den nämnda skissen, som skrefs på Breitkopf & Härtels uppmaning:

»Min faders person står ännu klart och tydligt framför mig i minnet; men en menniskoålder har förlupit sedan han gick bort, och tiden har utplånat många detaljer. Skrifveri har för öfrigt aldrig varit min sak . . . men jag skall försöka.

»Min far var obestridligen musiker af Guds nåde. Hade ej hans inre drift att musicera varit så oemotståndlig, skulle säkert de svårigheter, som i hans ungdom stälde sig i vägen derför, ha ledt honom in på andra banor. Fjorton år gammal sprang han bort från sin mästare — han var i lära hos en bokbindare — emedan denne ej ville finna sig i, att han oupphörligt öfvade sig på violin. Han skulle emellertid ej få ångra att han gripit till flykten. En konstvän tog hand om honom och utverkade, att han fick regelbunden undervisning. De framsteg han gjorde voro rent förbluffande. Flere musikkännare fäste sin uppmärksamhet på honom, och han var knappt 19 år, då Lanner upptog honom som altviolist i sin qvartett. Med tiden hade af Lannerska qvartetten blifvit en stor orkester. Lanner delade orkestern och satte min far i spetsen för den ena hälften.

»Nu lärde publiken att känna honom som självständig dirigent, och i denna egenskap blef han under loppet af kort tid så populär, att det danslystna Wien delade sig i två partier — Lannerianer och Straussianer —, hvilka kämpade på det hetsigaste, hvar och en för sin afgud. Det bör sägas till den gamla goda tidens beröm, att denna partistrid ej det ringaste förmådde störa det goda förhållandet mellan Lanner och Strauss — de voro före och efter stridigheterna lika goda vänner för det.

»Då uppdagade Strauss plötsligen sin kompositionstalang. Den tiden var det en mycket lättare konst att komponera än nu, då man för att frambringa en polka ger sig till att studera hela den för handen varande musiklitteraturen och derjemte kanske också en hel hop filosofi. Förr behöfdes till att komponera blott det ena: »något måste falla en in». Sjelfförtroendet var i denna riktning så stort den tiden, att de gamla många gånger lofvade en ny vals till aftonen, oaktadt det på morgonen samma dag ej fanns en enda not till den uppskrifven. I så fall infann sig gerna hela orkestern i komponistens bostad. Så snart han fått början färdig, arrangerade någon af orkestermedlemmarne den för orkester, andra togo hand om utskrifningen, medan komponisten för fortsättningen väntade på att »något skulle falla honom in»; under loppet af några timmar var musiken komponerad, arrangerad och kopierad, — blef så i en hast repeterad och instuderad, — och på aftonen dansade de glada wienarne i full hänryckning efter den i ordets verkliga mening »splitter nya» valsen.

»Den varmblodige, lättlefvande Lanner komponerade nästan aldrig på annat sätt. En morgon hände det honom, att han kände sig mycket opasslig och alldeles ur stånd att arbeta — och han hade annonserat en ny vals till aftonen — en vals, hvaraf naturligtvis ej existerade en enda takt. Han sände bud till min far. Det besked budet medförde ljöd kort och godt: "Strauss, se till att det faller dig något in!" —

---

* Joh. Dav. Zander, tonsättare, violinist och 1787 konsertmästare i k. hofkapellet, orkesteranförare vid Karl Stenborgs Svenska teater, för hvilken han komponerade uvertyren till »Kronofogdarne» samt melodiös musik till flere vådeviller, såsom »Qvinnorna och förtroendet», »Kopparslagaren» m. m.; död 1796.

På aftonen spelade man den nya valsen — naturligtvis under Lanners namn — och bifallet var stormande. Denna omständighet, i förening med att min far just vid samma tid gifte sig, föranledde honom att göra sig mera sjelfständig. Han organiserade först en qvintett, men knappt ett år efteråt räknade hans orkester redan 14 man. Med hvilken oerhörd hastighet hans beröm och popularitet både som komponist och dirigent växte från denna stund, kan man i vår mera nyktra tid knappt föreställa sig.

»Åren 1830—36, då min far ledde musiken »beim Sperl», äro oförgätliga i Wiens musikhistoria. Tillströmningen var enorm, jublet gränslöst.

»Och nu begynte än kortare, än längre konstresor. 1833 begaf han sig till Pest, 1834 till Berlin, 1835 till vestra Tyskland, 1836 besökte han Tyskland och Holland — öfverallt mottagen med stormande bifall. 1837 företog han vågstycket att resa med sin orkester till Paris och konsertera skiftesvis med Musard i Gymnase musical. Succèn var storartad; ja, parisarne voro till och med nog litet galanta att lemna salen, så snart min far spelat sitt program till slut, och låta sin landsman spela för tomma väggar.

»Från denna resa medförde Strauss en present till wienarne: han införde »quadrillen», som hittills var okänd i Wien. Fortfarande hade han lyckan med sig: hans popularitet var orygglig, kunde ökas men ej minskas. Men hans helsa led af resornas strapatser, och svåra sjukdomsfall nödgade honom ofta att intaga sängen.

»Marsdagarnes stormar blefvo outhärdliga för min far, som först och främst behöfde lugn. Dessutom absorberade politiken allt intresse och trängde konsten i bakgrunden. Fastlagen 1849 var väl ibland det bedröfligaste Wien någonsin upplefvat. Strauss kunde ej uthärda den tyngd, som hvilade på hans afgudade Wien — han begaf sig åter ut på resa, en resa, hvars ändpunkt var London. Klimatet der hade alltid varit farligt för honom; sjuk och utmattad måste han också återvända till Wien, der han dukade under för sjukdomen den 25 september 1849 — knappt 45 år gammal. Sorgen öfver hans tidiga död var allmän; hela Wien visste nu rätt, hur man afgudat honom. Öfver 100,000 menniskor af alla klasser följde honom till grafven.

»Hvad Strauss' kompositioner betyda för dansmusiken vet hela velden. *Han* har skapat dess berömmelse och berättigande medelst de glada rytmer, hvilka utsprungo från en ren, ogrumlad musikens källa. Som dirigent egde han den ovanliga förmågan, som rycker de spelande med sig och fortplantar sig till åhörarne så att blodet stömmar till hjertat och alla pulsar slå fortare.

»Strauss var i hög grad blygsam, som hvarje äkta konstnär. Men hans konst har jagat mången sorg på flykten, slätat ut mången skrynkla — den har höjt lifsmodet och lifsglädjen — har tröstat, glädt och lyckliggjort. Derför skall menskligheten länge minnas honom och den.»

Glömda mästare.

(Efter H. M. Schletterer.)

Vår kunskap om musikens historia och dess litteratur inskränker sig nästan alltid till en följd af namn med mer och mindre god klang. Vi veta kanske, att den eller den tonsättaren har skapat oförgängliga verk för kyrkan eller teatern, att den ene företrädesvis komponerat sånger, den andre instrumentalmusik; men huru många musikidkare finnas ej, som icke hört en enda bit af Palestrina eller Orlando Lasso, en aria af Scarlatti eller Leo, en opera af Händel eller af Gluck, en sonat af Georg Muffat eller af Philip Emanuel Bach.

Vår beundran för forna tiders stora mästare är vanligen bara ett eftersägande af hvad vi hört eller läst skola vara beundransvärdt hos dem. Hvad hvar och en mästare i och för sig haft att betyda för utvecklingen af sin konst, hvilken plats han är berättigad att intaga, hvad han verkligen skapat för att tillförsäkra sig en ärofull plats och ett varaktigt namn i konsthistorien, det är obekant för de flesta. Men en mästare är endast lefvande och oss nära i sina verk. Äro dessa obekanta eller ha gått förlorade, äro deras namn ett tomt ljud. Sådana konstnärer, hur berömda de än på sin tid varit, äro glömda mästare, och för att lyfta slöjan, som hvilar öfver några af deras namn och verk, hvilka ej förtjena att vara oss obekanta, har denna uppsats blifvit nedskrifven.

Klavermusikens historia går icke så långt tillbaka i tiden, att det ligger flera århundraden emellan de mästare, vi här omtala, och oss. Konsten att spela klaver är, om också idkad i omkring 200 år, dock i grunden modern. De namn denna studie skall framhålla, äro derför icke obekanta, ej heller hvad dessa män, som bära dem, ha uträttat oss alldeles okändt, men det lefvande beviset för deras sträfvan, deras verk, är nästan aldrig mera i bruk. Några bibliotek eller en och annan lycklig samlare äro kanhända i besittning af dem, men flertalet af musikälskande känna dem blott »genom hörsägen».

Vår tids instrument är pianot — det gamla klaverets dotter. Hur många intressera sig väl nu för att lära sig traktera stråk- eller blåsinstrument? Hela uppmärksamheten är vänd åt pianot, som man aflockar både sång- och instumentaleffekter och som på en gång framställer melodisk och harmonisk tonförbindelse. Denna klaverepokens första begynnelse tillskrifves vanligen Joseph Haydn, ehuru man vet, att han föranleddes af Ph. Em. Bachs verk att skrifva sina vackra klaversonater. Både han och den efterföljande Muzio Clementi prisade Bach såsom sin lärare och mästare*; men det faller likväl ingen in att gå tillbaka till källan, hvarur Haydn och Clementi öste.

Vår yppiga klaverkulturs första begynnelse egde rum redan i det sjuttonde århundradet. Af den otaliga mängd namn, hvilka stråla emot oss från denna aflägsna tid, skola här endast nämnas tre såsom de betydligaste, om hvilka de öfriga lämpligen kunna gruppera sig, samt dessa mäns inflytelse på klaverspelets utveckling och deras verksamhet som lärare och komponister, — dessa tre äro: François Couperin (1668—1733), Dominico Scarlatti (1683—1760) och Carl Philip Emanuel Bach (1714—1788), alla tre söner i berömda konstnärsfamiljer, i sig koncentrerande den ära, som tillkommer deras ätt, och på samma gång representerande hvar för sig de tre nationer, som nästan allena gjort sig bemärkta och berömda i den nyare tidens konsthistoria. (Forts.)

Musikpressen.

På Abr. Hirschs förlag har utkommit:

För piano, fyra händer:

Mascagni, Pietro: *Intermezzo* ur operan »Vännen Fritz» (»L'Amico Fritz»). Pris kr. 1: 50

För piano, två händer:

Millöcker, Carl: »*Profkyssen*», vals. Pris 1 kr.

Royle: P.: *Jola*, »Pas de quatre». Pris Pris 75 öre.

Mascagnis »Intermezzo» i zigenarstil har, som bekant, vunnit mycket bifall vid operans uppförande härstädes. Om än den för intrycket deraf vigtiga instrumenteringen ej kan ersättas af pianoarrangementet, så gifver dock detta tillfälle att vid pianot i hemmen lära känna det originella stycket, som i melodiskt behag likväl ej går upp emot intermezzot i »Cavalleria».

* »Hvad jag vet, har jag Philip Emanuel Bach att tacka för», brukade han säga. Med samma uppriktighet yttrar Mozart: »Han är pappan, vi äro småpysarne. Kan någon af oss något ordentligt, ha vi lärt det af honom. Med hvad han har gjort, gör ingen af oss sig vidare berömd; men så som han gjort det gör ingen någonsin honom efter.»

Valsen ur Millöckers senaste opera, hvilken haft mycken framgång, kan räknas till de bättre operettvalserna. Den inledes med en längre introduktion och är sammansatt af motiv ur operan, hvilka ej äro så alldagliga.

Musiken till den nya dansen »Pas de quatre» inledes med en beskrifning öfver dansen af balettmästaren Sigurd Lund.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. operan. Mars 1. Thomas: *Mignon.* — 3. Donizetti: *Leonora.* — 4. Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: fru Brag; Toriddo, Alfio: hrr Ödmann, Söderman). Gluck: *Orfevs* (Eurydice: frök. Kragballe, debut). — 6, 10, 16. Mozart: *Don Juan* (don Juan: signor Francesco d'Andrade, gäst; donna Anna: signora Labia; Zerlina: fröken Sparrman, deb; Elvira: fru Östberg; Leporello, Octavio, guvernören, Mazetto: hrr Brag, M. Strandberg, Sellergren, Nygren). — 7. Donizetti: *Regementets dotter* (Marie: fru Östberg; Tonio, Sulpiz: hrr Bratbost, Sellergren). *Skuggbalett.* — 8. Rossini: *Vilhelm Tell* (Tell: hr d'Andrade, gäst; Mathilda, Hedvig, Jemmy: frök. Frödin, fru Linden, frök. Karlsohn; Arnold, Walter Fürst, Melchtal, Gessler, Leuthold: hrr Ödmann, Sellergren, Nygren, Söderman, Grafström). — 12. Wagner: *Tannhäuser* (Wolfram: hr d'Andrade, gäst). — 13. Mascagni: *Vännen Fritz* (Suzel: frök. Labia); *På Sicilien* (Santuzza: frök. Labia). — 14. Verdi: *Ernani*, 3:e akten (Carl V: hr d'Andrade; Elvira: fru Östberg; Ernani, Silva: hrr Bratbost, Sellergren). *Skuggbalett.* Leoncavallo: *Pajazzo* (Tonio: hr d'Andrade, gäst).

Vasa-teatern. Mars 1—3. Genée: *Nanon.* — 5—13. *Vasariddare*, vaudeville i 3 akter af Harald Molander (fritt efter »Décoré», komedi af H. Meilhac), musik arrang. af Bj. Halldén (fru Cederman: fru Anna Norrie, gäst; miss Nebraska: fru E. Berg, Fabian Cederman, Oskar Florentin: hrr Varberg, Svensson m. fl.).

Vetenskaps-akademien. Mars 1. *Konsert* af Henry Bramsen; biträdande: konsertmästare Frid. Book, frök. Alfh. Larson. — 5. *4:e kammarmusiksoarén* af hrr Aulin, Bergström, Sandqvist, Carlson, Stenhammar. Biträd.: hr Sundquist. 1) Ernst Ellberg: Stråkqvintett; 2) Fr. Smetana: Pianotrio, G-moll, op. 15; 3) Haydn: Stråkqvartett, B-dur.

Musikaliska akademien. Mars 11. *Filharmoniska sällskapets* 2:a abonnementskonsert. J. S. Bach: »Matteus-passion». Biträdande: solister: fru Edling, frök. Hulting, hrr Salomon Smith, Max och Agnar Strandberg, kgl. hofkapellet. Dirigent: kapellm. A. Hallén.

Östermalms kyrka. Mars 15. Filharmoniska sällskapets kyrkokonsert. Bach: »Matteus-passion».

Signor d'Andrades gästspel, som utgör månadens vigtigaste tilldragelse på k. operan, har, såsom ofvan synes, omfattat fem roler, af hvilka Don Juans tagit lejonparten. Konstnärens utförande af denna rol är vida berömdt och har äfven hos oss hvarje gång blifvit högt uppskattadt af publik som kritik. Då vi förut yttrat oss om den mästerliga prestationen, liksom äfven om hans utförande af Vilhelm Tell, anse vi öfverflödigt att nu derom yttra oss. I Wolframs mindre, men vackra parti förfelade ej hr d'Andrades sångkonst och dramatiska talang att göra stort intryck, hufvudsakligen i sångartäflan. Tredje akten af »Ernani», i Carl den stores grafhvalf, gjorde, som den nu utfördes, stor effekt. Hr d'Andrade var äfven till kostymen en imponerande Carl V, och inlade i sin sång stor kraft och uttrycksfullhet. Vid mezza voce märktas någon gång en sväfvande intonation. Ny för oss var, liksom i sistnämnda rol, hr d'Andrade som Tonio i »Pajazzo», och uppnådde i denna rol höjden af mästerskap. Hans utförande af prologen var ett enastående konstverk af vokal och dramatisk fulländning, oemotståndligt hänförande publiken till stormande bifallsyttringar, som föranledde omtagning af densamma — något som man väl får ursäkta om ock man ej kan gilla bisserande af operanummer på scenen liksom ej hellnr afbrott i rolen för att emottaga publikens hyllning. Äfven i kärleksduetten med Nedda gaf hr d'Andrade en mönsterprestation. Hvad som gör signor d'Andrades framställningar så fängslande är föreningen hos honom af egenskaper, hvilka oftast delade tillfalla lyriska konstnärer: en omfångsrik, präktig röst, väl och smakfullt beherskad, en sällsynt fördelaktig apparition, en sydländskt liflig naturel, som ger eld och lif åt den dramatiska aktionen — kanske stundom förledande till någon öfverdrift, som mindre lämpar sig för rolen än för att lifva publiken. I alla händelser är signor d'Andrade en konstnär, hvars storhet är oomtvistlig, hvilket öfverallt erkännes.

I »Don Juan» sjöng signora Labia donna Annas parti med rätt god framgång och fröken Sparrman gjorde sin tredje debut som Zerlina, mera lyckadt än i »Faust». Fru Östbergs Elvira är af gammalt känd som en utmärkt framställning. — Om de ofvanstående operaföreställningarne kunna vi endast i korthet vidare anföra, att fröken Kragballe gjorde ett särdeles behagligt intryck som Eurydike både genom sången och den intagande apparitionen. Vi hoppas att den unga sångerskan snart framträder på scenen i en ny rol. Hennes svenska uttal var berömvärdt.

Af konserter under denna månad är Filharmoniska Sällskapets den — eller de — mest betydande, ty Bachs »Matteus-passion» gafs af detsamma såväl i Musikaliska akademien som i Östermalmskyrkan. Om det storartade verket ha vi förut talat vid dess utförande af samma sällskap för fem år sedan. Af solisterna voro fru Edling och herr Max Strandberg (Evangelisten) de samma som 1890, fröken Hulting, herr Salomon Smith (Jesus) och herr Agnar Strandberg (öfverstepresten, Pilatus) hade nu efterträdt fröken Bertha Wichmann och hrr C. F. Lundquist samt Gust. Holm; hofkapellet ersatt Balduin Dahls orkester från Köpenhamn. Utförandet var under kapellmästaren Halléns anförande äfven nu förträffligt; körerna klingade vackert och sammansjungningen var utmärkt; solisterna voro, som man ser, framstående till röst och förmåga.

Herr Bramsens konserter i Musikaliska akademien och Vetenskapsakademien voro fåtaligt besökta — violincellen synes ej locka vår publik, det fick äfven sjelfve Popper erfara. — Herr Bramsen brillerar med stor virtuositet och vacker ton i kantabla satser, understödd af ett utmärkt instrument. Fingerfärdigheten är dock ännu större än den vunna klarheten i hastiga passager. Den unge konstnären, hvars talang fördelaktigt framträder i ensemblespelet, kommer säkert att längre fram räknas bland violincellister af högre rang.

Senaste kammarmusiksoarén bjöd på ett nytt svenskt arbete, stråkquintett af herr Ellberg (elev af vårt konservatorium). Utan att förete ovanligare originalitet är denna qvintett ett godt arbete, vittnande om goda studier och godt formsinne äfvensom uppfinningsförmåga i melodiskt och rytmiskt hänseende, särdeles framträdande i scherzosatsen. Högst originell och intressant var Smetanas pianotrio, något slaviskt obändig och fri i formen, men fyld af sjudande musikalisk inspiration och äfven melodiskt fängslande. Den återgafs förträffligt af hrr Stenhammar, Aulin och Carlson. Ett återupptagande af densamma är önskvärdt. Slutnumret var en af fader Haydns bästa och mera kända qvartetter: »N:r 13 af de femton berömda». Åhörarne voro talrika och med rikt bifall belönades de utförande.

Från in- och utlandet.

Wilma Norman-Neruda *(lady Hallé)* kommer den 22 dennes att konsertera å k. operan, der hon vid sitt besök härstädes konserterade i november 1891. Med anledning af hennes konserterande här i hufvudstaden och sedan i landsorten under denna och följande månad slutar hon tidigare än vanligt sin säsong i London, der hon ständigt medverkar vid de sedvanliga »monday-» och »saturday-popular concerts». Med sin man, den gamle berömde pianisten och dirigenten sir Charles Hallé, deltager hon ock i hans konserter i britiska örikets större städer. Lady Hallé deltager äfven mycket i Londons högre sällskapslif och är gerna sedd på hofvesterna hos prinsen och prinsessan af Wales. Konstnärinnan har, som bekant, varit vida omkring i verlden och konserterat, till och med i Australien för ett par år sedan, och hon tänker nästa vinter för första gången låta höra

sig i Amerika. — Hennes porträtt med biografi intogs i denna tidning för den 15 november 1891.

Hr Tor Aulin är nu åter anställd såsom andre konsertmästare i k. hofkapellet.

Hrr Stenhammars och Bäcks andra pianoafton är bestämd att gifvas den 23 dennes och blir, att döma af de förmågor, som dervid komma att medverka, af stort intresse. Programmet upptager uteslutande kompositioner af Bach och Beethoven. Grefvinnan Mathilda Taube biträder med sångnummer, hvarjemte hr Tor Aulin kommer att föredraga en violin-sonat.

Pianisten fröken Tora Hwass' förut omnämnda konsert lär ega rum den 28 dennes.

Kyrkosångens höjande. Föreningen för kyrkosångens höjande i Storkyrkoförsamlingen hade den 4 mars årssammanträde i Storkyrkans sakristia under kanslisekreteraren A. Walls ordförandeskap. Sedan styrelse- och revisionsberättelserna föredragits, lemnades styrelsen och skattmästaren ansvarsfrihet för 1894 års förvaltning. Vid derefter företagna val blefvo till ledamöter i styrelsen omvalda riddarhuskamreraren O. Silfversparre, ordförande, kanslisekreteraren A. Wall, med. dr I. Rosengren, hofpredikanten E. Holmberg, sekreterare, och jernkramhandlaren O. Rosengren, skattmästare. Till revisor utsågs kommunister I. Kiellman-Göranson.

Kyrkosången skall fortfarande ledas af musikdirektören J. Lindegren.

Stockholms äldsta musikhandel, grundad 1830 af hr Abr. Hirsch, har öfvertagits af hr Isidor Löfving, en ung man, som i utlandet förskaffat sig insigter inom branschen.

Direktör Hjalmar Meissner med sitt kapell kommer att till månadens slut konsertera i Blanchs kafé, emedan det väntade damkapellet, som engagerats, blifvit upplöst och derför ej kunnat fullgöra sitt kontrakt.

Vid Mazérska qvartettsällskapets sammanträde den 7 d:s uppträdde violoncellisten Henry Bramsen och utförde tillsammans med hr Stenhammar en duett af Mendelssohn på ett fulländadt sätt, hvarjemte han deltog i några qvartetter och qvintetter. Ett godt utförande fick äfven Beethovens qvartett nr 2, spelad af hr Bramsen jemte hrr Book, Dente och Lindroth. En pianotrio af Mendelssohn, spelad af hrr Bramsen, Book och dr A. Kull, väckte mycket bifall. Derefter spelades en qvartett för två violonceller af Boccherini. Efter en gemensam supé framträdde den Aulinska qvartetten, biträdd af hr Stenhammar, och utförde under stort bifall den från en kammarmusiksoaré kända qvintetten af Sgambati. Samma afton öfverlemnades till sällskapet af en medlem ett litet gravyrporträtt af hr Johan Mazér, stiftaren af sällskapet med samma namn. På förslag af vice ordföranden beslöts att låta förstora porträttet.

Svenska sångerskor i utlandet. Fru Ellen Gulbranson har med stor framgång nyligen låtit höra sig som Amneris i »Aida» på Köpenhamns k. opera. — Fru Vendela Sörensen, den i Köpenhamn nu bosatta svenska operasångerskan, lär af k. operans direktion derstädes engagerats att uppträda som gäst i Neddas parti i »Pajazzo». — Fröken Esther Sidner har nyligen medverkat vid en konsert i Monte Carlos Kasino och med stor framgång sjungit arior ur »Friskytten» och Gounods »Cinq-Mars».

Anton Rubinsteinprisen för internationel musiktäflan skola i år utdelas för andra gången. Förra gången skedde det i Petersburg. Denna gång sker det i Berlin, om fem år i Wien och efter nästa fem år i Paris o. s. v. Prisen äro två, till en tonsättare och en pianist, hvartdera å 5,000 francs. De täflande böra vara mellan 20 och 26 år och täflingen eger rum från den 1 till den 17 september. De täflande tonsättarne skola lemna ett konsertstycke för piano och orkester, en pianosonat och några smärre pianostycken. Pianisterna skola utföra en konsert af Rubinstein med orkester, ett preludium med fuga af Bach, en sats af Mozart eller Haydn, en sonat af Beethoven, tre stycken af Chopin, ett par nummer af Schumann och en etyd af Liszt.

Göteborg. Å Stora teatern har under denna månad hr Em. Hillberg gifvit gästspel och af pjeser med musik uppförts »Vermländingarne», Regina von Emmeritz samt Offenbachs enakts-operett »Byspelmannen». — Den 6 mars gafs af S. Scholander en »musikafton» i Handelsinstitutets stora sal. — Harmoniska sällskapets 2a årskonsert å stora börssalen, var *Rysk musikafton,* vid hvilken sällskapet biträddes af fruar Davida Afzelius och Ellen Nilsson. Det intressanta programmet — dr Valentin visar stor förmåga att välja intresseväckande och omvexlande konsertnummer — upptog följande tonsättningar af ryskt ursprung: 1. Anatole Liadow: kör ur »Die Braut von Messina»; 2. a) P. Tschaikowsky: »Nur wer die Sehnsucht kennt»; b) Alex. Glazounow: Sång op. 27 nr 1 (sjungna af fru Afzelius); 3. Nic. Rimsky-Korsakow: Två fruntimmerskörer ur »Mlada», a) Choeur des esprit de la lumière, b) Choeur de jeunes filles; 4. Modest Petrowitsch Moussorgsky: »Sanheribs undergång», bland. kör; 5. Anton Rubinstein († 20 nov. 1894): »Sjöjungfrun» altsolo (fru Afzelius) och damkör; 6. Anton Rubinstein: a) Wo? (Tonsättarens sista komposition, öfvers. af Ida Nilsson) b) Asa, c) Morgenlied (fru Afzelius); 7. Alex. Borodin: Danses polovces avec choeur ur operan »Prince Igor». Ackompangjemanget å Malmsjöflygeln utfördes dels af dirigenten dr Valentin, dels af fru Ellen Nilsson och en bekant musikälskarinna.

Från våra grannländer.

Kristiania. Å Kristiania teater ha under denna månads första hälft af musikpjeser uppförts »Fra Diavolo» med hr Kloed i titelrolen och fru Monrad-Krohn som Zerlina. — Den 6 Mars gaf Musikforeningen sin 5:e konsert i logens stora sal efter följande program: 1. Gade: »Nachklänge von Ossian», uvertyr; 2. Weber: Concertstück för piano (hr Ferruccio Busoni) och ork.; 3. Wagner-Svendsen: »Träume» för ork.; 4. Liszt-Busoni: Rhapsodie espagnole, konsertstycke för piano (hr Busoni) och ork.; 5. Svendsen: »Carneval i Paris», episod för stor orkester. — D. 9 mars gaf hr Busoni i logens stora sal en egen konsert, hvars program upptog: Bach-Busoni: Chaconne; Schubert: Fantasie op. 15; 3 Chopin-nummer; 2 Legender af Liszt: a) St. François d' Assisi (Le prèdication aux oiseaux), b) François de Paule (Marchant sur le flots) samt Mefistofeles. Om hr Busoni yttrar en kritiker i »Aftenposten», att han hänförde åhörarne med sitt stora tekniska mästerskap och sitt behagliga spel med delikat sinne för rytmisk precision och proportion.

Helsingfors. Å populära konserterna i Societetshuset biträdde Henri Marteau d. 26 och 28 febr., hvilken sistnämnda dag han hade recett. — Den 3 mars gafs konsert af fru Maikki Järnefelt (sång) och hennes man hr Armas Järnefelt i universitetets solennitetssal med biträde af orkesterföreningen. Programmet upptog den senares kompositioner: »Korsholm». sinfonisk dikt; »Sinfonisk fantasi» för ork., samt sånger: Ständchen, Varpunen, Pääskylle och Leivo.

Köpenhamn. Å kgl. teatern har fru Ellen Gulbranson med stort bifall uppträdt som Amneris i »Aida». Titelrolen i denna spelades af frök. Noack, kungen af hr Lange och Amonasro af hr Simonsen. Teaterns repertoar under mars har för öfrigt upptagit »Trollflöjten», »Elverhöj» »Sven Dyrings hus» och baletten »Valkyrian» jemte endast talpjeser. — På konserter ha dessa veckor varit fattiga. Två folkkonserter ha gifvits af hr Joachim An-

dersen. 8:e Folkkonserten af 1886 i Kasinos stora sal hade att bjuda på ett nummer af särskildt intresse, nämligen den mer än 2,000 år gamla, i Delphi funna Apollohymnen, sjungen af fru Sigrid Schöller, född Wolf, med ackompanjemang af harpa, flöjt och 2 klarinetter.

Paris. Den 3 mars var det jemt 20 år sedan Bizets »Carmen» första gången uppfördes på Opéra Comique. Af dem som deltogo i kreerandet af operan återstod nu endast mr Barolt, smugglarhöfdingen, som nu för 627:e gången sjöng partiet. Med anledning deraf öfverlemnade librettoförfattarne Meilhac och Halévy samt Bizets efterlemnade maka till mr Barolt ett dyrbart guldkronometerur jemte en artig skrifvelse.

— Saint-Saëns har nyligen fullbordat en opera, »Brunehaut» (»Brynhilda»), till hvilken Louis Gallet skrifvit texten. Operan har komponerats under en färd på Indiska oceanen.

— Paris-teatrarnes bruttoinkomst för 1894 uppgingo till öfver 29 millioner francs, mot 28 millioner 1893.

Milano. Mascagnis senaste opera, »Ratcliff», gafs den 23 februari första gången å La Scala-teatern. Ett privattelegram till en tysk tidning berättar om premièren: »De båda första akterna rönte ett hjertligt och mycket varmt emottagande. Den djerfva kompositionen besitter många klangfärgsskönheter, men äfven en något bred melodiföring. Instrumenteringen är utmärkt Ett förspel, som innehåller ett af barnröster sjunget »Fader vår», mottogs särskildt med starkt bifall. Titelpartiet sjöngs briljant af tenoristen de Negri. Mascagni, som sjelf anförde sin opera, blef lifligt hyllad

---

Ärade tidningsredaktioner

i landsorten behagade uppmärksamma uppropet till dem i föregående nummer.

Vår Musikbilaga

för året erhåller tidningens helårsprenumeranter med nästa nummer. Beträffande de i prenumerationsanmälan utlofvade bidragen, har hofkapellmästaren Henneberg till följd af hopade göromål icke hunnit få sitt vänligast utlofvade bidrag färdigt för denna musikbilaga. Detta har ersatts med ett pianostycke af vår begåfvade unge tonsättare Hugo Sedström. *Innehållet* af musikbilagan — **Musikalbum IX** — är följande:

För piano 2 händer: **Vilh. Stenhammar:** *Impromptuvals;* **Hugo Sedström:** *Aqvarell;* **Ole Olsen:** *Albumblad;* **Theod. Kirchner:** *Meditation;* för en röst med piano: **Gustaf V. P:son Hägg:** *Slummersång,* text af J. L. Runeberg.

J. G. MALMSJÖ,

Piano-Fabrik,

Göteborg,

etablerad 1843,

Kgl. Hofleverantör

FLYGLAR och PIANINOS,

prisbelönta med

Nitton Första pris

vid utställningarna i

STOCKHOLM	1851	PARIS	1867	UDDEVALLA	1874
GÖTEBORG	1860	GÖTEBORG	1871	PHILADELPHIA	1876
KARLSTAD	1862	KÖPENHAMN	1872	BORÅS	1880
LONDON	1862	WENERSBORG	1872	MALMÖ	1881
MALMÖ	1865	WIEN	1873	ÖREBRO	1883
STOCKHOLM	1866	RUGBY, ENGLAND	1873	KÖPENHAMN	1888

samt senast å **Industriutställningen i Göteborg 1891**

Handtverks- och Industriföreningens

Hederspris.

OBS.! Den **enda** svenska pianofabrik, som vid täflan **alltid** erhållit **högsta** priset. OBS.!

Talrika vitsord från framstående konstnärer föreligga.

Garanti lämnas i minst **fem år** för instrumentets **hållbarhet** och **varaktighet**.

Säljas på **bekväma afbetalningsvilkor.** Gamla instrument tagas i utbyte.

Dansmusik på piano

utföres af undertecknad, som deri eger mångårig vana och erkänd skicklighet. Anmälning derom kan ske hos hrr musikhandlare eller hos mig, *Rådmansgatan 18 A*, 3 tr. upp.

Henning R. Wejdling.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Obs. Musikrevyn

i nu utkomna 5:e häfte af

Nordisk Revy,

som innehåller sjelfständiga, välskrifna, sakkunniga artiklar om teater och konst.

Musikrevy äfven i 2:a och 3:e häftena.

Enkelhäften 50 öre. Hel årgång 10 kr. på posten — äfven lokalprenumeration — eller i bokhandeln. (S. T. A. 15 478.)

Obs.! Billigt annonspris

i Svensk Musiktidning; endast 10 öre petitraden.

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

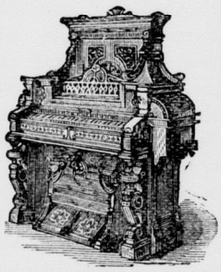

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (lörsta pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm:

Mästersamuelsgatan 24.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å Expeditionen.

Innehåll: Francesco d'Andrade (med porträtt). — Ignaz Lachner † (med porträtt) — En operaföreställning och en recension för 105 år sedan. — Gamle Strauss. — Glömda mästare (efter H. M. Schletterer), forts. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Vår musikbilaga. — Annonser.

Stockholm, Köersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1895.